

Petak, 20. februar 2003. godine
Prvo pojavljivanje optuženih pred MKTJ
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.40 h.

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite sedite.

SUDIJA LIU: Dobar dan dame i gospodo. Pre svega, molim predstavnika Sekretarijata da najavi Predmet.

sekretar: Dobro jutro časni Sude, ovo je *Predmet IT-03-66-I, Tužilac protiv Haradina Balae, Isaka Musliua i Agima Murtezia.*

SUDIJA LIU: Hvala vam. Molim da nam se predstavite predstavnici Tužilaštva.

TUŽILAC CAYLEY: Časni Sude, ja sam Andrew Cayley i predstavljam Tužilaštvo zajedno sa kolegom, gospodinom Colinom Blackom i našom referentkinjom za predmet gospođom Janet Stewart.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Molim da mi se predstavite zastupnici Odbrane.

ADVOKAT MURPHY: Dobar dan, časni Sude, ja sam Peter Murphy i zastupam gospodina Balau.

ADVOKAT POWLES: Dobar dan, časni Sude, ja sam Steve Powles i zastupam gospodina Isaka Musliua.

ADVOKAT BOURGON: Dobar dan, časni Sude, ja sam Stephane Bourgon iz Montreala, iz Kanade, i zastupam gospodina Agima Murtezija.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Gospodine Bala, molim vas da ustanete. Hteo bih da vam postavim nekoliko pitanja. Da li me čujete na jeziku koji razumete? Nisam dobio prevod. Molim vas da govorite glasnije.

OPTUŽENI BALA: Da.

SUDIJA LIU: Molim vas da mi kažete vaše puno ime i prezime.

OPTUŽENI BALA: Haradin Bala.

SUDIJA LIU: Koji je datum vašeg rođenja?

OPTUŽENI BALA: 10. juna 1956. godine.

SUDIJA LIU: Gde ste živeli pre nego što ste došli u Hag?

OPTUŽENI BALA: U mestu u kojem sam rođen.

SUDIJA LIU: Možete li da mi kažete ime ulice?

OPTUŽENI BALA: To je selo Gornja Koretica/Korroticë e Epërme i tamo nema imena ulica.

SUDIJA LIU: Puno vam hvala. Molim vas da sednete.

OPTUŽENI BALA: Hvala i vama.

SUDIJA LIU: Gospodine Musliu, molim vas da ustanete. Da li me čujete na jeziku koji razumete?

OPTUŽENI MUSLIU: Da.

SUDIJA LIU: Molim vas da mi kažete vaše puno ime i prezime.

OPTUŽENI MUSLIU: Isak Musliu.

SUDIJA LIU: Koji je datum vašeg rođenja?

OPTUŽENI MUSLIU: 31. oktobra 1970. godine.

SUDIJA LIU: Gde ste živeli pre nego što ste došli ovde? Mislim u kom selu?

OPTUŽENI MUSLIU: U selu Račak/Raçak u opštini Štimlje/Shtime.

SUDIJA LIU: Puno vam hvala. Molim vas da sednete.

OPTUŽENI MUSLIU: Hvala vama.

SUDIJA LIU: Gospodine Murtezi, da li me čujete na jeziku koji razumete?

OPTUŽENI MURTEZI: Da.

SUDIJA LIU: Molim vas da mi kažete vaše puno ime i prezime

OPTUŽENI MURTEZI: Ja se zovem Agim Adim Murtezi, rođen sam 22. februara 1956. godine u selu (...) (*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...)

SUDIJA LIU: Puno vam hvala. Da li imate neki nadimak možda?

OPTUŽENI MURTEZI: Imam nadimak Gimi.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Možete da sednete. Mi smo danas ovde da bismo čuli optužene na njihovom prvom pojavljivanju u skladu sa *Pravilom 62* našeg Pravilnika o postupku i dokazima, nakon njihovog prebacivanja u ovaj Tribunal. Na osnovu naloga predsednika ovog Suda, ovaj predmet je dodeljen Pretresnom veću broj I kojim ja predsedavam. Postaviću nekoliko pitanja zastupnicima Odbrane, a ta pitanja se odnose na svakog od vas.

SUDIJA LIU: Gospodine Murphy, recite mi da li je vaš klijent dobio primerak Optužnice na jeziku koji razume?

ADVOKAT MURPHY: Da, dobio je časni Sude.

SUDIJA LIU: Da li ste vi imali priliku da prodete kroz Optužnicu sa njim?

ADVOKAT MURPHY: Da, jesam, jutros časni Sude, da.

SUDIJA LIU: Da li vaš klijent u potpunosti razume prirodu postupka i svoja prava?

ADVOKAT MURPHY: Verujem da razume, časni Sude.

SUDIJA LIU: Da li vaš klijent razume sadržaj Optužnice i da li je svestan prirode optužbi protiv njega?

ADVOKAT MURPHY: Da, časni Sude, jeste.

SUDIJA LIU: Hvala, možete da sednete.

ADVOKAT MURPHY: Hvala vama, časni Sude.

SUDIJA LIU: Gospodine Powles, postavicu vam ista ova pitanja. Da li možete na njih da odgovorite sami ili vam je potrebno da vam ih ja pojedinačno postavim?

ADVOKAT POWLES: Molio bih vas časni Sude da ponovite pitanja.

SUDIJA LIU: Dobro. Recite mi da li je vaš klijent dobio primerak Optužnice na jeziku koji razume?

ADVOKAT POWLES: Da, časni Sude, jeste.

SUDIJA LIU: Da li ste vi imali priliku da prodete kroz Optužnicu sa njim?

ADVOKAT POWLES: Da, časni Sude, nakratko ovog jutra.

SUDIJA LIU: Da li vaš klijent u potpunosti razume prirodu postupka i svoja prava?

ADVOKAT POWLES: Verujem da razume, časni Sude.

SUDIJA LIU: Da li vaš klijent razume sadržaj Optužnice?

ADVOKAT POWLES: Da, časni Sude.

SUDIJA LIU: Da li je svestan prirode optužbi protiv njega?

ADVOKAT POWLES: Jeste, časni Sude.

SUDIJA LIU: Hvala, možete da sednete. Gospodine Bourgon, da li je vaš klijent dobio primerak Optužnice na jeziku koji razume?

ADVOKAT BOURGON: Da, časni Sude, dobio je primerak Optužnice.

prevodioci: Molimo da zastupnik uključi mikrofoni .

SUDIJA LIU: Vaš mikrofoni. Da li ste vi imali priliku da prodete kroz Optužnicu sa njim?

ADVOKAT BOURGON: Časni Sude, imao sam poteškoća da se sa njim sretnem, jer sam tek ovog jutra dodeljen kao branilac optuženog. Ali imao sam ipak priliku da sa gospodinom Murtezijem razgovaram pet minuta u Pritvorskoj jedinici, a i neposredno pred početak prvog pojavljivanja na Sudu, razgovarali smo 20 minuta. I pored toga, časni Sude, ja sam sada ipak u mogućnosti da kažem da je gospodin Murtezi shvatio prirodu optužbi protiv njega a koje se nalaze u Optužnici. On takođe razume i prirodu postupka, kao i svoja prava.

SUDIJA LIU: Puno vam hvala. U ovom slučaju, koliko sam ja razumeo, zastupnici nisu imali dovoljno vremena da razgovaraju o Optužnici i pravima optuženih sa klijentima. Zamoliću gospođu sekretarku da u sudnici pročita član 20 i član 21 Statuta ovog Suda kao i celu Optužnicu. Gospođu sekretarko?

sekretarka: Član 20, Početak i vođenje sudskog postupka:

1. Pretresna veća moraju osigurati da suđenja budu pravična i ekspeditivna, i da se postupak vodi u skladu sa Pravilima o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženih i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svedoka.
2. Osoba protiv koje je potvrđena Optužnica mora na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda biti pritvorena, odmah obavještena o optužbama protiv nje i prebačena na Međunarodni sud.
3. Pretresno veće će pročitati Optužnicu, uveriti se da se poštuju prava optuženog, potvrditi da optuženi razume Optužnicu i uputiti optuženog da se izjasni o krivici. Pretresno veće će zatim utvrditi datum početka suđenja.
4. Pretres je javan, osim kada Pretresno veće odluči da zatvori suđenje za javnost u skladu sa Pravilnikom o postupku i dokazima.

Član 21, Prava Optuženog:

1. Sva lica su ravnopravna pred Međunarodnim sudom.
2. Prilikom presuđivanja optužbama protiv njega, optuženi ima pravo na pravično i javno suđenje uz ograde predviđene članom 22 Statuta.
3. Optuženi se smatra nevinim dok mu se ne dokaže krivica u skladu sa odredbama ovog Statuta.
4. Prilikom presuđivanja o svakoj optužbi protiv optuženog u skladu sa ovim Statutom, optuženi ima s punom ravnopravnošću pravo na sledeća minimalna jamstva:
  - (a) Da na jeziku koji razume pravovremeno i detaljno bude obavješten o prirodi i razlozima optužbe protiv njega.
  - (b) Da ima odgovarajuće vreme i sredstva za pripremu odbrane i komunikaciju sa pravnim zastupnikom po vlastitom izboru.
  - (c) Da mu se sudi bez nepotrebnog odlaganja.
  - (d) Da mu se sudi u njegovoj prisutnosti i da se brani lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru. Da se ako nema pravnog zastupnika obavesti o tom pravu, te da mu se kad god to zahtevaju interesi pravde dodeli pravni zastupnik, a da pri tom ne snosi troškove Odbrane ako za to nema dovoljno sredstava.
  - (e) Da ispita ili da se u njegovo ime ispituju svedoci koji ga terete, kao i da se svedoci Odbrane dovedu i ispituju pod istim uslovima kao i svedoci koji ga terete.

(f) Da ima besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se koristi na Međunarodnom sudu.

(g) Da ne bude primoran da svedoči protiv sebe niti da prizna krivicu.

SUDIJA LIU: Optužnicu molim.

sekretarka: Predmet broj IT-03-66-I, Optužnica: Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, u skladu sa svojim ovlašćenjima iz člana 18 Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: Statut Međunarodnog suda), optužuje: Fatmira Limaja, Haradina Balau, Isaka Musliua i Agima Murtezija za zločine protiv čovečnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja.

Optuženi Haradin Bala zvani Shala rođen je 10. juna 1957. u Gornjoj Koretici/Korrotiče E Epërme/ u opštini Glogovac/Gllogoc na Kosovu/Kosovë. Sve vreme na koje se odnosi ova optužnica, Haradin Bala bio je pripadnik OVK i komandant-stražar u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik.

Isak Musliu zvani Qerqiz rođen je 31. oktobra 1970. u Račku/Reçak u opštini Štimlje/Shtime na Kosovu/Kosovë. Sve vreme na koje se odnosi ova Optužnica, Isak Musliu bio je pripadnik OVK i komandant-stražar u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik.

Agim Murtezi zvani Murrizi rođen je 20. februara 1956. u mestu Čučuljaga/Qylagë u opštini Lipjan/Lipjan na Kosovu/Kosovë. Sve vreme na koje se odnosi ova optužnica, Agim Murtezi bio je pripadnik OVK i stražar u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik.

Osnovne činjenice:

Najkasnije početkom 1998, posle višegodišnjeg povećanja napetosti i nasilja, na Kosovu/Kosovë je izbio oružani sukob između srpskih snaga i OVK. Ovakav razvoj događaja bio je u skladu sa, opšte uzevši, militantnim pristupom OVK, pružanju aktivnog oružanog otpora srpskoj vlasti na Kosovu/Kosovë. Zajedno sa srpskim civilima, albanski civili za koje je OVK smatrala ili da odbijaju saradnju ili da se opiru OVK nevojnim sredstvima, bili su podvrgnuti: zastrašivanju, zatvaranju, nasilju i ubistvima.

Individualna krivična odgovornost: Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi odgovorni su za zločine koji im se u ovoj Optužnici stavljaju na teret na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda, kako se dalje u tekstu konkretno navodi, jer su: planirali, podsticali, naredili, počinili, ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje zločina ili propusta koji se navode u ovoj Optužnici.

Opšti navodi:

Sve vreme na koje se odnosi ova optužnica, na Kosovu/Kosovë je postojalo stanje oružanog sukoba. Sve radnje i propusti koji se terete kao zločini protiv čovečnosti bili su deo rasprostranjenog i sistematskog napada usmerenog protiv srpskog civilnog stanovništva i pripadnika albanskog civilnog stanovništva za koje se smatralo da odbijaju da sarađuju sa OVK ili joj pružaju otpor nevojnim sredstvima. Sve vreme na koje se odnosi ova Optužnica, Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi bili su dužni da se pridržavaju zakona i običaja ratovanja, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. i Dopunski protokol broj II.

Optužbe, tačke broj 1 i 2: Zatvaranja i Okrutno postupanje.

Približno od maja 1998. pa sve do 26. jula 1998, u opštinama Štimlje/Shtime, Glogovac/Gllogoc i Lipjan /Lipjan na Kosovu/Kosovë, Fatmir Limaj je delujući individualno i u dogovoru sa snagama OVK pod svojom komandom i kontrolom: planirao, podsticao, naredio, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao: planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnih dela zatvaranja i okrutnog postupanja prema srpskim i albanskim civilima. Fatmir Limaj je takođe znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine ili da su počinili krivična dela zatvaranja i okrutnog postupanja, a nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči takva dela ili da kazni njihove počinioce. Haradin Bala, Isak Musliu i Agim

Murtezi počinili su ili na drugi način pomagali i podržavali izvršenje krivičnih dela zatvaranja i okrutnog postupanja nad srpskim i albanskim civilima. Tokom gore navedenog vremenskog perioda, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja protivpravno su zarobile najmanje trideset pet srpskih i albanskih civila iz opština Štimlje/Shtime, Glogovac/Gllgoc i Lipjan/Lipjan na Kosovu/Kosovë i prisilno ih odvele u zarobljenički logor Lapušnik/Llapushnik. U zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja protivpravno su držale pritvorene srpske i albanske civile duže vreme. Zarobljeni albanski civili više puta su ispitivani o navodnoj "kolaboraciji" sa Srbima, često samo na osnovu kontakata sa srpskim civilima koji nisu bili vojne prirode. Fatmir Limaj, Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi lično su učestvovali u držanju straže nad zatvorenima u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik i ispitivali zatvorenike. Ovim radnjama i propustima Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi učestvovali su u počinjenju sledećih krivičnih dela:

Tačka 1: Zatvaranje, Zločin protiv čovečnosti, kažnjiv po članovima 5(e), 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 2: Okrutno postupanje, Kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačke od 3 do 5: Mučenje i okrutno postupanje - Približno od maja 1998. pa sve do 25. jula 1998. u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik Fatmir Limaj je lično i u dogovoru sa snagama OVK pod svojom komandom i kontrolom: planirao, podsticao, naredio, počinio ili na drugi način pomogao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnih dela mučenja i okrutnog postupanja nad srpskim i albanskim civilima. Fatmir Limaj je takođe znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine ili da su počinili krivična dela mučenja i okrutnog postupanja, a nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči takva dela ili kazni njihove počinioce.

Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi počinili su ili na drugi način pomagali i podržavali izvršenje krivičnih dela mučenja i okrutnog postupanja nad srpskim i albanskim civilima. Tokom gore navedenog vremenskog perioda, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja držale su zatvorenike u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik u uslovima koji su bili surovi i nehumani, i redovno su ih podvrgavali fizičkom i psihičkom zlostavljanju, uključujući mučenje i premlaćivanje. Fatmir Limaj, Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi bili su među onima koji su održavali i sprovodili nehumane uslove u logoru, što je uključivalo neadekvatnu ishranu i lekarsku negu, a učestvovali su i u mučenju i premlaćivanju zatvorenika ili ga pomagali i podržavali.

Ovim radnjama i propustima Haradin Bala, Isak Musliu i Agim Murtezi učestvovali su u počinjenju sledećih krivičnih dela:

Tačka 3: Mučenje, Zločin protiv čovečnosti, kažnjiv po članovima 5(f), 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 4: Mučenje, Kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 5: Okrutno postupanje, Kršenje zakona ili običaja ratovanja, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačke od 6 do 7: Ubistvo – Približno od juna 1998. pa sve do 25. jula 1998, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja, u čijem su sastavu bili i Haradin Bala i Isak Musliu: planirali su, podsticali, naredili, ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnog dela ubistva srpskih i albanskih civila u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik. U svakom od dole navedenih slučajeva, Fatmir Limaj je znao ili je bilo

razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine krivično delo ubistva ili da su ga počinili, a nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči takva dela ili da kazni njihove počinioce. Jednog dana posle 24. juna 1998. godine ali pre 25. jula 1998 godine, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja ubile su više srpskih i nealbanskih zatvorenika u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik, čija se imena navode u Prilogu 1 ove Optužnice. Jednoga dana, sredinom jula 1998. godine, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja tukle su, mučile i ubile više srpskih i albanskih zatvorenika u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik, čija se imena navode u Prilogu broj II ove Optužnice.

Haradin Bala i Isak Musliu učestvovali su u ubistvu četvorice zarobljenika, ili su ga pomagali i podržavali. Jednog dana, u junu ili julu 1998. godine, snage OVK pod komandom i kontrolom Fatmira Limaja tukle su, mučile i ubile Fehmija Xhemu, takođe poznatog pod imenom Fehmi Tafa, u zarobljeničkom logoru Lapušnik/Llapushnik. Haradin Bala i Isak Musliu učestvovali su u ubistvu Fehmija Xheme, takođe poznatog pod imenom Fehmi Tafa, ili su to ubistvo pomagali i podržavali. Ovim radnjama i propustima, Haradin Bala i Isak Musliu učestvovali su u počinjenju sledećih krivičnih dela:

Tačka 6: Ubistvo, Zločin protiv čovečnosti, kažnjiv po članovima 5(a) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 7: Ubistvo, Kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačke od 8 do 9 - Ubistvo:

Približno dana 25. jula 1998. godine na planini Beriša/Berisha ili u njenoj okolini, blizu zarobljeničkog logora Lapušnik/Llapushnik, Fatmir Limaj je delujući individualno i u dogovoru sa snagama OVK pod svojom komandom i kontrolom: planirao, podstakao, naredio ili na drugi način pomogao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnog dela ubistva jedanaest albanskih zatvorenika. Fatmir Limaj takođe je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počine krivično delo ubistva ili da su ga već počinili, a nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči ova dela ili da kazni njihove počinioce. Haradin Bala i Agim Murtezi počinili su ili su na drugi način pomagali i podržavali izvršenje krivičnog dela ubistva 11 albanskih zatvorenika. Nešto pre 25. jula 1998. godine, srpske snage ponovo su zauzele područje oko zarobljeničkog logora Lapušnik/Llapushnik. Zbog toga je 25. jula 1998. godine OVK napustila zarobljenički logor Lapušnik/Llapushnik, a Haradin Bala i Agim Murtezi sproveli su oko dvadeset i dva zatvorenika iz logora na planinu Beriša/Berisha. Usput su sustigli Fatmira Limaja, koji je izdao naređenja Haradinu Bala i Agim Murtezi. Ubrzo nakon toga, Haradin Bala podelio je zatvorenike u dve grupe. Jedna grupa, u kojoj je bilo oko devet zatvorenika, puštena je. Drugu grupu, u kojoj je bilo oko trinaest zatočenika: Haradin Bala, Agim Murtezi i treći vojnik OVK, sproveli su na jednu čistinu u šumi. Haradin Bala, Agim Murtezi i treći vojnik OVK zatim su pucali u njih, ubivši tom prilikom jedanaest zarobljenika čija imena se navode u Prilogu broj III ove Optužnice. Ovim radnjama i propustima Haradin Bala i Agim Murtezi učestvovali su u počinjenju sledećih krivičnih dela:

Tačka 8: Ubistvo, Zločin protiv čovečnosti, kažnjiv po članovima 5(a), 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 9: Ubistvo, Kršenje zakona i običaja ratovanja, sankcionisano zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) Statuta Međunarodnog suda.

SUDIJA LIU: Hvala vam, hvala gospođo sekretarko. A sledeća pitanja upućujem zastupnicima Odbrane. Da li znaju vaši klijenti da se moraju izjasniti o krivici, o navodima u

Optužnici u roku od trideset dana posle prvog pojavljivanja? A ako tako žele, to mogu da učine i danas. Da li su oni spremni da se danas izjasne o krivici? Gospodine Murphy, izvolite.

ADVOKAT MURPHY: Gospodin Bala je svestan toga i on je spreman da se danas izjasni.

SUDIJA LIU: Hvala. Gospodine Powles?

ADVOKAT POWLES: Časni Sude, i gospodin Musliu je svestan toga da ima trideset dana na raspolaganju, ali je i on spreman da se danas izjasni.

SUDIJA LIU: Hvala. Gospodine Bourgon?

ADVOKAT BOURGON: Časni Sude, gospodin Murtezi je takođe svestan toga i spreman je da se danas izjasni. Međutim, pre nego što gospodin Murtezi se izjasni, želeo bih da iznesem nešto?

SUDIJA LIU: Da, izvolite?

ADVOKAT BOURGON: Veoma kratko, časni Sude. Želeo bih da naglasim činjenicu da iako je tačno da nisam imao priliku da detaljno razgovaram sa gospodinom Murtezijem o sadržaju Optužnice, mogu da kažem da on ipak razume prirodu optužbi koje su sadržane u Optužnici. Želeo bih i da naglasim činjenicu da sam imao potpunu saradnju, kako Službe obezbeđenja ovog Suda, tako i Odeljenja za prevode, zahvaljujući čemu sam mogao da se sretnem sa gospodinom Murtezijem i da budem siguran da je on razumeo prirodu optužbi protiv njega. Takođe želim da naglasim za zapisnik časni Sude da kada ste postavili na početku pitanja gospodinu Murteziju, jedno od tih pitanja je bilo: "Gospodine Murtezi, da li imate nadimak?" Odgovor gospodina Murtezija na to pitanje je bilo: "Da, časni Sude, imam nadimak, a taj nadimak je Gimi." A nije Murrizi, kao što piše u paragrafu broj IV Optužnice. Želeo sam ovo da naglasim zbog zapisnika.

SUDIJA LIU: Mnogo vam hvala.

ADVOKAT BOURGON: Sledeća stvar časni Sude se odnosi na nalog predsednika Suda kojim je on dodelio ovaj predmet Pretresnom veću broj 1. Ja ovo govorim na osnovu verzije naloga na francuskom jeziku na drugoj stranici. Verovatno je u pitanju greška, ali moram to da iznesem pred Pretresno veće. Pročitaću to na francuskom ako mi dozvolite, časni Sude: "Iz tog razloga, odlučujem da će sastav Pretresnog veća broj I za Predmet IT-03-66-I biti sledeći: sudija Liu Daquin, sudija Amin El Mahdi i sudija Alphonse Orié. Što se tiče prvog pojavljivanja optuženog prema Pravilu 62, ono će se održati pred Pretresnim većem broj II i to pred sudijama..." Činjenica da u nalogu stoji da će prvo pojavljivanje optuženih da se održi pred Pretresnim većem broj II bez sumnje je greška u kucanju časni Sude, ali sam hteo na to da skrenem pažnju Pretresnom veću. I poslednja stvar tiče se zahteva Tužilaštva da se ukloni naređenje o neobelodanjivanju pratećeg materijala od 27. januara, a koji je dostavljen danas. Tu se navodi da je sudija El Mahdi, sudija koji je potvrdio Optužnicu, izdao nalog unutar potvrde od 27. januara da to naređenje o neobjavlivanju stupa odmah na snagu. Ako pogledamo u potvrdu Optužnice, u nalog na koji se pozvao sudija El Mahdi, tu na kraju stoji da: "U svakom slučaju..." citiram paragraf broj 3 "U svakom slučaju, neće biti javnog obelodanjivanja pratećeg materijala sve do novih naloga." S obzirom da je izdat novi nalog, to znači da sada ovi materijali mogu da se obelodane. Časni Sude, ja tražim da ipak ovaj

materijal u ovom trenutku zadrži status poverljivog materijala i nakon prvog pojavljivanja optuženih, sve do sledećih predstavki strana u procesu. Hvala, časni Sude.

SUDIJA LIU: Puno vam hvala što ste izneli ova pitanja. Što se tiče greške u nalogu predsednika Suda, razgovaraću sa njim u vezi toga. Mislim da je u pitanju greška nastala tokom kucanja. A što se tiče ovog poslednjeg pitanja koje ste pokrenuli, ja ću to da pogledam i videću šta tu može da se učini. Hvala vam puno.

SUDIJA LIU: Gospodine Bala, molim vas ustanite.

(Optuženi Bala je ustao)

SUDIJA LIU: Da li ste sada spremni da se izjasnite o tačkama optužbi sadržanim u Optužnici protiv vas?

OPTUŽENI BALA: Da.

SUDIJA LIU: Predlažem da vam se pročita samo Optužnica, a zatim ću vas pitati kako se izjašnjavate u pogledu te tačke Optužnice – krivi ste ili niste krivi. U svakom slučaju, vaš odgovor treba da bude da se smatrate krivim ili da se ne smatrate krivim. Da li vam je to jasno?

OPTUŽENI BALA: Da, jasno je.

SUDIJA LIU: Da počnemo onda. Prva tačka: Zatvaranje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Druga tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Treća tačka: Mučenje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Četvrta tačka: Mučenje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Peta tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Šesta tačka: Ubistvo, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Sedma tačka: Ubistvo, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Osma tačka: Ubistvo, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Tačka devet: Ubistvo, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI BALA: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: U redu. Izvolite sedite.

(Optuženi Bala je seo)

SUDIJA LIU: Gospodine Musliu, da li ste spremni da se sada izjasnite o optužbama protiv vas sadržanim u Optužnici?

(Optuženi Musliu je ustao)

OPTUŽENI MUSLIU: Pažljivo sam saslušao tačke Optužnice i smatram da sam potpuno nevin po svim tačkama Optužnice.

SUDIJA LIU: Kako bi se držali procedure u ovom postupku, predlažem vam da vam pročitam sve tačke Optužnice i onda da vas pitam kako se izjašnjavate o svakoj tački posebno. U svakom slučaju, vaš odgovor treba da bude da se smatrate krivim ili da se ne smatrate krivim. Da li vam je to jasno?

OPTUŽENI MUSLIU: Jasno mi je.

SUDIJA LIU: Prva tačka: Zatvaranje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Druga tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Treća tačka: Mučenje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Četvrta tačka: Mučenje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Peta tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Šesta tačka: Ubistvo, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Sedma tačka: Ubistvo, kršenje zakona i običaja ratovanja, tačke od 7 do 9. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MUSLIU: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: U redu. Izvolite sedite gospodine.

(Optuženi Musliu je seo)

ADVOKAT POWLES: Časni Sude, meni se čini da se gospodin Musliu tereti u tačkama 6 i 7 Optužnice, a ne 8 i 9?

SUDIJA LIU: Moguće je. Izgleda da sam pogrešio, ali u svakom slučaju, ove su tačke navedene u Optužnici.

ADVOKAT POWLES: Da. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA LIU: Gospodine Murtezi, molim vas da ustanete.

(Optuženi Murtezi je ustao)

SUDIJA LIU: Gospodine Murtezi, da li ste spremni da se sada izjasnite o optužbama protiv vas sadržanim u Optužnici?

OPTUŽENI MURTEZI: Jesam.

SUDIJA LIU: Mikrofon, molim vas. Ja ću vam sada pročitati tačke Optužnice, a zatim ću vas pitati kako se izjašnjavate u pogledu svake tačke Optužnice – krivi ste ili niste krivi. U svakom slučaju, vaš odgovor treba da bude da se smatrate krivim ili da se ne smatrate krivim. Da li vam je to jasno?

OPTUŽENI MURTEZI: Da.

SUDIJA LIU: **SUDIJA LIU:** Prva tačka: Zatvaranje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Druga tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Treća tačka: Mučenje, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Četvrta tačka: Mučenje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Peta tačka: Okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Šesta tačka: Ubistvo, zločin protiv čovečnosti. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Nisam kriv.

SUDIJA LIU: Sedma tačka: Ubistvo, kršenje zakona i običaja ratovanja. Kako se izjašnjavate?

OPTUŽENI MURTEZI: Uopšte nisam kriv.

SUDIJA LIU: U redu. Izvolite sedite, gospodine.

(Optuženi Murtezi je seo)

SUDIJA LIU: Da, gospodine Bourgon?

ADVOKAT BOURGON: Samo radi zapisnika, ako mi dozvolite da kažem da poslednje dve...

SUDIJA LIU: Molim vas da uključite mikrofون.

ADVOKAT BOURGON: Radi zapisnika časni Sude, želeo bih da dobijem potvrdu da su poslednje dve tačke Optužnice po kojima se izjasnio optuženi tačke 8 i 9, a ne tačke 6 i 7 Optužnice, za koje se on ne tereti.

SUDIJA LIU: Hvala vam.

ADVOKAT BOURGON: Hvala vama.

SUDIJA LIU: U redu, ja sam to primio na znanje. Puno vam hvala. Ja bih takođe želeo da postavim par pitanja zastupnicima Odbrane. Pre svega, da li su porodice optuženih obaveštene o njihovom hapšenju i prebacivanju u Hag gospodine Murphy?

ADVOKAT MURPHY: Časni Sude, ja stvarno nisam siguran u to.

SUDIJA LIU: Molio bih vas da to proverite nakon ovog pretresa. Gospodine Powles, šta vi imate da kažete?

ADVOKAT POWLES: Da časni Sude. Ja sam razgovarao sa optuženim i on mi je potvrdio da je imao priliku da razgovara sa članovima svoje porodice.

SUDIJA LIU: Gospodine Bourgon, šta vi imate da kažete?

ADVOKAT BOURGON: Časni Sude, ja nisam imao vremena da razgovaram sa gospodinim Murtezijem o tome. U svakom slučaju, ja sam sa njim razgovarao o uslovima pod kojima je uhapšen od strane KFOR-a, a on me je uverio da je procedura ispoštovana i da je on danas u dobrom psihičkom i fizičkom stanju.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Još jedno pitanje. Da li je ambasada optuženih obaveštena o njihovom hapšenju?

ADVOKAT MURPHY: Ja to ne znam ali ću pokušati da saznam.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Gospodine Powles?

ADVOKAT POWLES: Časni Sude, ni ja ne znam. Nisam siguran ni koja je ambasada nadležna za Kosovo/Kosovë tako da ništa ne znam da vam kažem o tome.

SUDIJA LIU: Hvala vam. A vi gospodine Bourgon?

ADVOKAT BOURGON: Časni Sude, kao i moje kolege, ni ja nisam imao prilike da to proverim. Nisam ni mogao o tome da razgovaram sa gospodinom Murtezijem, ali kada budem saznao obavestiću vas o tome.

SUDIJA LIU: U redu. Molim sekretarku da zabeleži kako su se optuženi danas izjasnili. Takođe, treba da se utvrdi datum za početak suđenja u vremenu koje je odgovarajuće. Optuženi će ostati u pritvoru do daljeg naloga. Nalogom predsedavajućeg sudije Pretresnog veća broj 1, ja sam postavljen za predpretresnog sudiju. Biće određen datum za održavanje statusne konferencije u periodu od 120 dana nakon ovog prvog pojavljivanja optuženih i to u skladu sa *Pravilom 65bis* Pravilnika o postupku i dokazima. Svi optuženi će biti obavešteni o datumu održavanja te statusne konferencije. Sada bih želeo da podsetim Tužilaštvo na obaveze koje ono ima u skladu sa *Pravilom 66(A)(i)* Pravilnika u vezi sa obelodanjivanjem pratećeg materijala, u roku od 30 dana od danas. Takođe, podsećam zastupnike optuženih da moraju da odluče da li će i dalje nakon današnjeg dana da zastupaju optužene i da u tom slučaju moraju u skladu sa *Pravilom 72* da dostave svoje podneske u roku ne dužem od 30 dana nakon što tužilac bude obelodanio materijal u skladu sa *Pravilom 62(A)(i)*. Da li postoji bilo šta što bi Tužilaštvo želelo da pokrene u ovom trenutku?

TUŽILAC CAYLEY: Da, hvala vam časni Sude. Dve stvari. Pre svega, uvaženi kolega Bourgon je spomenuo nešto o čemu ja nisam bio upoznat, a to je da je u celosti skinut nalog za neobelodanjivanje i da je to učinio sudija Al Maghdi. To Tužilaštvo nije tražilo. Mislim da se tu u stvari radi o manjoj grešci nastaloj prilikom kucanja, ali bi nam bilo od pomoći ako bi gospodin Bourgon predložio da taj nalog još uvek ostane na snazi za prateći materijal. Samo još jedna stvar, časni Sude u vezi sa pratećim materijalom, a vezano za ono što ste rekli o obavezama Tužilaštva o obelodanjivanju pratećeg materijala. Ja danas u 16.30 časova imam sastanak sa predstavnicima Odbrane i oni će na tom sastanku dobiti prateći materijal.

SUDIJA LIU: Puno vam hvala. Pretresno veće će se pozabaviti svim pitanjima koja su u vezi sa tim nalogom ovde postavljena. Da li zastupnici Odbrane žele još nešto da iznesu? Gospodine Murphy, izvolite?

ADVOKAT MURPHY: Hvala, ali ne sada, časni Sude.

SUDIJA LIU: Gospodine Powles?

ADVOKAT: Ne. Hvala časni Sude.

SUDIJA LIU: Gospodine Bourgon?

ADVOKAT BOURGON: Ja više nemam ništa da kažem, časni Sude.

SUDIJA LIU: Hvala vam. Bez obzira na sve, moram da saopštim optuženima sledeće: što pre vaši advokati budu imenovani kao stalni zastupnici, pre ćete saznati o čemu se radi, naravno na osnovu materijala koje će obelodaniti Tužilaštvo. Zato ja molim zastupnike Odbrane da pre nego što odu iz ovog predmeta objasne svojim klijentima koliko je važno da se brzo napreduje u radu.. To bi bilo sve. Rasprava je završena.

Sednica je završena u 15.33 h.

